

Aventură primejdioasă.

România se află de aproape o jumătate de an într-o grea și primejdioasă criză politică externă, care în timpul din urmă a luat un caracter amenințător. Domnul I. C. Brătianu având *singur* în mână întreaga conducerea politicii externe române, a crezut, că cea mai bună și cea mai potrivită cu interesele mari vitale ale Neamului românesc este politica de rezistență îndârjită față de hotărârile Consiliului suprem dela Paris. Domnului Brătianu i-a succes a prezenta într-o lumină simpatică atitudinea războinică a sale și astfel a putut câștiga pentru ea și pe reprezentanții Ardealului, Basarabiei și Bucovinei, cari cântau în cor cu dânsul aceeaș „arie națională“.

Se vede, că aderenții acestei politici nu și-au dat atunci pe deplin seamă de urmările incalculabile, pe cari le poate avea pentru țară. Credeau, că printr-o atitudine dârză, sprijinită numai de atitudinea similară a Serbiei, vor putea sili Conferința de Pace să facă o revizuire esențială a principiilor generale de care era călăuzită în restabilirea păcii universale. Și se pare, că aveau convingerea aceasta și după Polonia și Cehoslovăcia au iscălit tratatele, cari le impuneau aceleași clauzule. S'a recurs apoi la o mulțime de tergiversări, odată cu notele pierdute, altădată cu celea întârziate, cari toate au contribuit la creierea atmosferei nefavorabile, care stăpânește astăzi în cercurile oficiale ale Conferinței de Pace, față de noi dovedită în deajuns prin stilul și cuprinsul notelor, cari ni-s'au trimis în zilele din urmă.

Situația aceasta amenințătoare credem, că putea fi evitată dela început, deoarece era evident, că din conflictul dintre diplomația d. Brătianu — oricât de mult ar fi fost sprijinită oficial dela Sibiu, Chișineu și Cernăuți — și Conferința de Pace nu aceasta din urmă va rămânea învinsă. Dacă înțelegem până la un timp atitudinea factorilor rezonabili în chestiunea externă, după sosirea dela Paris a d. Vaida și după explicațiile date de dânsul, continuarea ei rămâne neînțeleasă, și devine și mai neînțeleasă după ce Conferința de Pace a dovedit prin ultimatul său, că ține cu statornicie la principiile sale și are și puterea necesară pentru a și-le impune. Căci ultimatul Conferinței vorbea în termeni preciși și energici, cari nu lasă nici o îndoială cu privire la intențiile ei.

Continuarea, și după acest ultimatul a vechei politici de rezistență, face impresia unei aventuri primejdioase și urmările ei nu le va trage nici dl Brătianu, care a căzut, nici generalul Văitoianu, care se duce, ci le va trage țara. De aceea credem, că reprezentanții aleși prin votul universal al țării vor înțelege, că nici situația noastră materială, nici cea militară, nici cea socială nu ne îngăduie risicul unei aventuri și vor impune guvernului — oricare va fi el — o rupere cu trecutul și o revenire la realitate și la o politică externă bazată pe aceasta

realitate. O Românie desfăcută de marii aliați din Apus, îndușmănită de vecini și sguduită în interior de-un războiu de trei, în alte părți de cinci ani de zile, nu poate trăi. Astfel dintre două rele trebuie să alegem pe cel mai mic, și acesta credem, că nu e ruperea legăturilor cu Antanta.

Acestea sunt motivele, pentru cari întreaga suflare românească cere încheierea grabnică a păcii, așa cum ni-se îmbie, — pentrucă e singura pe care-o putem încheia azi și singura, pe care încheindu-o, avem garanții suficiente, că va fi respectată.

Criza externă. Privitor la ultima fază a conflictului României cu Antanta ziarul „Adevărul“ din București dă următoarele informații, pe cari spune, că le are din sursă diplomatică absolut sigură:

Generalul Coandă a ținut să păstreze discreția asupra scopului neașteptatei sale reîntoarceri dela Paris.

Acum avem informațiuni complete și dintr-o sursă diplomatică absolut sigură.

În ultima audiență ce au avut la dl Clemenceau dnii general Coandă și Victor Antonescu, președintele consiliului suprem a spus delegaților români că Conferința nu mai poate îngădui tactica tergiversărilor, că aliații s'au încredințat că dl Brătianu face acte de ostilitate față de ei, că de luni de zile încearcă a „rula“ Conferința și prin urmare trebuie pus capăt imediat acestei procedări.

Delegații români stăruind pe lângă dl Clemenceau ca să nu se recurgă la măsuri violente, președintele consiliului suprem a acceptat propunerea delegaților ca unul din ei să plece la București, să expună verbal situația și să aducă cât mai repede răspunsul.

Dl Clemenceau a cerut delegaților ca răspunsul să fie categoric în ce privește imediata semnare fără rezerve.

A doua zi generalul Coandă a plecat la București.

În urma convorbirilor ce le-a avut cu generalul Văitoianu, cu d. Mișu ministru de externe și cu dl Brătianu și după audiența de ieri dela rege, generalul Coandă a fost însărcinat să se întoarcă imediat la Paris și să comunice dlui Clemenceau că România nu poate semna fără rezerve.

Generalul pleacă mâine Vineri la Paris.

Mai putem adăoga că generalul Coandă a prevenit pe Soveran și guvern că acest răspuns va determina ruperea relațiilor cu Antanta, că ultimatumul în această privință este hotărât de către conferință și că d. Clemenceau a acordat acest ultim demers în speranță de a evita ruperea relațiilor.

În cercurile guvernamentale se crede că Italia nu va semna ultimatumul

Ruperea relațiilor cu Antanta va avea următoarele imediate și grave urmări:

România nefăcând parte din Societatea Națiunilor nu va putea semna nici tratatul cu Bulgaria, nici cel cu Ungaria.

În această privință s'a discutat în consiliul de miniștri și pentru moment s'a emis de către d. Mișu soluțiunea aceasta:

În stare de război cu două țări vecine nu putem rămânea.

Prin urmare România va trata direct pacea cu Bulgaria și cu Ungaria.

Imediat cum se va constitui parlamentul se va provoca o expunere a situațiunei externe și se va cere Adunării să se pronunțe dacă aprobă sau nu refuzarea semnării păcii.

Este dar de așteptat ca cel mult la 25 Noemvrie legațiunile aliate să primească ordinul Consiliului suprem ca să părăsească România.

Mesagiul regal.

Am amintit în numărul nostru din urmă, că parlamentul s'a deschis Joi la orele 11^{1/2}. Lăsdm să urmesse aci Mesagiul cetit de regele Ferdinand I în cel dintâi parlament al tuturor Românilor.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

În aceste clipe înălțătoare pentru neamul românesc, sunt mândru aflându-Mă în mijlocul Domniilor voastre, în mijlocul reprezentanților din vechiul Regat. Basarabia, Bucovina, Ardeal, Maramureș, Crișana și Banat unite pentru veșie în Statul Român și din tot sufletul vă urez tuturor: „Bine ați venit“.

Gândul nostru cel dintâi trebuie să fie la acei cari, prin truda, prin vitejia și prin jertfele lor au luptat pentru întregirea neamului. Amintirea lor va rămâne veșnic scumpă tuturor Românilor. Sfântă, mai presus de toate vom păstra pe a celor cari și-au jertfit viața sau puterile de muncă. De aceștia și de urmașii lor Statul va avea o deosebită grijă.

Credința noastră mestrămutată în virtuțile poporului și ostașului român și-a găsit răsplata prin înfăptuirea idealului național.

Această credință nu M'a părăsit niciodată nici în momentele de restriste, nici pe vremea încercărilor sufletești celor mai grele. Mai caldă ca ori când este dragostea Mea pentru ostire, pe care, recunoscător și mândru, o împărtășesc cu țara întreagă.

Acum nouă ne revine înalta datorie de a pune așezământul viitor al Patriei pe temelii solide astfel ca poporul român să rămână neclintit sentinela civilizației latine la răsăritul Europei.

Astăzi, mai mult ca ori când, se cere unirea sacră a tuturor Românilor iubitori de țară pentru deslegarea problemelor interne și externe, cari ne stau în față. De aceea, fac un apel călduros la toți să pună toată inima și toată râvna pentru desvoltarea și întărirea așezământului României-Mari, dovedind astfel că jertfele de pe câmpul de luptă nu au fost în zadar.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați.

Cu adâncă mulțumire sufletească constat că alegerile s'au făcut în toate ținuturile României Mari în liniștea și ordinea cea mai deplină, cu toate că aceste alegeri au avut loc în mijlocul preocupărilor celor mai grave în lăuntru și în afară. Poporul Român care a dat strălucită dovadă de bărbăția cu care este gata să apere țara ca ostaș a dovedit și înțelepciunea străbună, cu care este hotărât să păzească ordinea și legalitatea în lăuntru, ca cetățean.

Sunt convins că această pildă dată de popor va fi urmată de toți bărbații politici, fără deosebire de partide și păreri, în împrejurările mari și grele prin cari trecem și că unindu-se la olaltă, vor grijă numai de interesele Patriei.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

Am intrat în războiul mondial cel mai mare și cel mai aprig, care s'a pomenit în istoria lumii, pentrucă așa cerea onoarea noastră, datoria noastră și dreptatea cauzei noastre. Alături de glorioșii ei Aliaț România este astăzi printre învingătorii lumii.

Ne-am înfățișat înaintea Conferinței de Pace cu convingerea datoriei îndeplinite și a dreptății revendicărilor noastre, a căror înfăptuire fusese recunoscută, ca legitimă de Aliații noștri.

Complexitatea problemelor, diversitatea intereselor, împrejurările grele ale lucrărilor și dorința de a pune cât mai repede capăt stării anormale din toată lumea au făcut ca Conferința să nu poată încă împăca toate interesele vitale ale tuturor Aliaților mici și mari.

Ne aflăm noi înșine astăzi în fața unor probleme, cari oer toată grija noastră, dar cari, cu bunăvoință, sunt convins, că vor găsi deslegarea dorită.

Hotărârea noastră nestrămutată este de a sta nedespărțiți de Aliații noștri cu cari împreună am săngerat pentru triumful dreptății în lume, și, în acest scop, vom face totul pentru a-i convinge, că interesele noastre vitale sunt în acord cu marile interese ale propășirii pămîntice în Orientul Europei.

Guvernul Meu n'a prejudecat deslegare acestor chestiuni. Ele se prezintă întregi deliberărilor Domniilor-voastre.

*Domnilor Senatori.
Domnilor Deputați.*

Prin măsurile înțelepte ce veți chibzui, veți asigura, odată cu pozițiunea României-Mari în raporturile ei internaționale, și interesele noastre din lăuntru.

Sunteți chemați să desăvârșiți organizația constituțională, care trebuie să se întindă pe tot cuprinsul României întregite, ținând seamă de însemnate cerințe, menite să asigure viitorul popoului român și marele său rol în acesta părți ale Europei.

Pronia Cerească să binecuvinteze lucrările Domniilor-voastre!

Trăească România pururea Mare!

Programul partidului țărănesc. Partidul țărănesc în consfătuirile sale dela 18 și 19 Noembrie a. c. a fixat următorul program:

1. Va lupta în Parlament pentru realizarea integrală a punctelor din programul său, fiind gata de a colabora în acest scop cu toate grupările politice noi; însă nu înțelege nici o colaborare cu vechile partide oligarhice.

2. S'a numit o comisiune care va lua contact și va stabili normele de colaborare cu noile grupări politice în vederea formării unui bloc parlamentar.

În afară de punctele din program Partidul țărănesc va cere imediat:

a) Demobilizarea generală a armatei;
b) Ridicarea stărei de asediu și a cenzurei;
c) Procesele aflate înaintea Curților Marțiale să se judece de instanțele ordinare militare și civile.

d) Amnistie pentru condamnații politici;
e) Acordarea despăgubirilor de război în măsură dreaptă; Refacerea gospodăriilor de pe fronturi și numirea unei comisii parlamentare pentru anchetarea stărei de lucru la fața locului și cercetarea abuzurilor comise;

f) Aranjarea grabnică a situației materiale a invalizilor, văduvelor și orfanilor de război;

g) Intensificarea activității economice și înălțurarea crizei transporturilor, activitatea cu orice preț a circulațiunii pe apă și pe uscat, redându-se vitalitatea anterioară războiului porturilor dunărene.

h) Măsuri energice pentru libertatea comerțului în interior și prohibirea desăvârșită a exportului produselor de prima necesitate, în vederea ieftinirii traiului.

i) Urmărirea urgentă și pedepsirea dezertorilor de război;

j) Anchetarea și pedepsirea funcționarilor publici, care la alegeri au călcat legea și ordinea Maiestății Sale Regelui.

k) Înlocuirea imediată a comisiunilor interimare și a funcționarilor numiți în scop electoral.

3. În ce privește problema externă, Partidul țărănesc să rezervă a-și spune cuvântul numai după ce va lua cunoștința de situația reală după actele diplomatice.

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comenta în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de război

† Alexandru Vlahuță

(1859—1919)

S'a aprinzi în bolta vremii aștri,
Din sborul tristului tău gând...
Văpaie!... Ce-o să-i pese lumii
Că tu te mistui luminând?
(A. Vlahuță... Lui Eminescu.)

La vrâsta de 60 de ani se stinge cel mai mare scriitor al generației după Eminescu: *Alexandru Vlahuță*.

Au fost, și poate mai sunt și acum, unii, cari l-au considerat pe Vlahuță pur și simplu de un imitator al lui Eminescu, care nu prezentă, în sine însuși, un interes și o valoare deosebită. Nimic mai greșit, ca o asemenea părere.

Cine a studiat profund poezia unuia și poezia celuilalt (fiindcă numai în versuri poate fi vorba de o înrudire oarecare, nu și în proză) își dă seama, că e o deosebire fundamentală între unul și altul. Pe când la Eminescu se observă pe alocurea digustul, oboseala ori chiar necredința, la Vlahuță nu se pomenește așa ceva. El a fost, în fond, totdeauna un mare optimist, un luptător neobosit, un credincios convins de adevărătatea credinței sale. Nu numai în „*Unde ni sunt visătorii?*” prin care a renunțat solemn la pesimismul greșit al imitatorilor lipsiți de talent ai curentului eminescian, ci chiar și în „*Din prag*”, despre care se zice că e poezia cea mai influențată de curentul pesimist, încă se arată un mare optimist

„S'apoi... e mișelnic lucru, singur zilele să și curmi...
Ți-i zădarnică ispita, moarte, — o, de geaba-mi scurmi
Și-mi mai vânturi mîntea, — 'n lături! fugi cu neagra

[ta povată!

Înaintea morții mele, — moartea dragostei de

/vieață!/,

O expresiune mai fericită a unui instinct de viață mai sănătos nici că se poate.

Tot atât de fericite expresiuni știă Vlahuță să afle și în tălcuirea idealelor sale etice și religioase aproape totdeauna superioare, ori de dreptul creștine. Așa în poezia „*Hristos a înviat*”, din care ne facem o plăcere deosebită reproducând:

„S'au tremurat stăpânii lumii
La glasul blândului profet,
Ș'un dușman au văzut în fiul
Dulgherului din Nazaret!

Mai încolo:

„Cât bine, câtă fericire,
Și câtă dragoste-ai adus!
Și oamenii, drept răsplătire,
Pe cruce 'ntre tâlhari te-au pus”.

Iar la sfârșit, agrăirea atât de mângâietoare:

„Voi toți, ce-ați plâns în întuneric
Și nimeni nu v'a mângâiat,
Din lungă voastră 'ngenunchere
Seulați... Hristos a înviat!”

Care poet creștin n'ar trebui să se simtă mândru de asemenea versuri? — Că are și unele versuri ori chiar și pagini în proză, cari lasă de dorit din punct de vedere etic și religios, noi o înțelegem, deși nu o aprobăm,

Dar chiar și cel mai preocupat adversar al lui trebuie să recunoască, că dela splendida lui profesiune de credință „*Unde ni sunt visătorii?*” care încheie cu viața unei lumi nouă, unei lumi mai bune:

„Valurile de 'ntuneric despiciându-le în două,
Splendidă 'naintea noastră să ne-arate-o
[lume nouă”,

scriitorul nostru s'a ținut de cuvânt.

N'a cântat cu glasul inspirat, ca nime altul în literatura noastră, istoria și rostul neamului românesc pe lume în superba sa operă „*Din trecutul nostru*”?

N'a desvolit, ca nime altul, splendorile naturii din țara românească în opera sa, neîntrecută ca descripție poetică, „*România pitorească*”, tradusă deja și franțuzește?!

N'a dat el studiul cel mai adânc înțelegător despre prietenul său, pictorul cel mai mare al neamului, *Nicolae Grigorescu*, care a imortalizat țara prin sumedenie de tablouri feerice?!

Cine ne-a dat povețe mai cumiți și într'o formă mai minunată, ca el, stând „*La gura sobei*”, ca de număroasele lui schițe și nuvele anterioare („*Îcoane șterse*”, „*În vâltoare*”, „*Clipe de liniște*”, „*Din durerile lumii*”, „*Din goana vieții*”, „*Dan*”, roman ș. a.) nici să nu mai vorbim?!

Sau cine a arătat la noi într'o formă mai pregnantă, ca el, în povestirea din viața unui pușcăriaș, „*Dreptate*”, că este o justiție divină immanentă, de care nu poate scăpa nime?!

Și cine a avut la noi în măsură mai mare ca el, cultul formei și responsabilitatea enormă pentru fiecare cuvânt ce-i spui sau îl scrii? Oare nu poetul, care zicea în „*Cuvântul*” său:

„Ca'n basme-i a cuvântului putere;
El lumi aveau-ți face din păreri,
Și chip etern din umbra care piere
Și iarăși azi din ziua cea de ieri”.

De aceea avertiza atât de cuminte pe toți purtătorii cuvântului, zicându-le:

„Voi, căror vi-s'a dat solia sfântă
De preoți ai acestei mari puteri,
Voi, în ai căror suflet se frământă
Intuiccate valuri de dureri.

Și gânduri de-un întreg popor gândite —
Nu duceți minunatul vostru dar
Ofrandă mâinilor nelegiuite,
Ci, ca pe sfânta masă din altar

A împărtășirii taină prea curată,
Așa cuvântul să vi-l pregătiți —
Ca mii de inimi la un fel să bată
Și miilor de veacuri să vorbești”.

Dar nu mai continuăm cu întrebările și răspunsurile. Ne aflăm doar înaintea mormântului, la care mai curând se potrivește o lacrimă decât o enigmă ori o problemă. Noi o vărsăm din tot sufletul.

I. Georgescu.

Informațiuni.

Căsătoria principesei Elisabeta. Ziarele italiene anunță că în timpul șederei M. S. Regina la vila Rozelor de lângă Florența s'a stabilit definitiv căsătoria Principesei Elisabeta cu Prințul George al Greciei fratele mai mic al Regelui Alexandru.

Căsătoria va fi anunțată zilele acestea în mod oficial.

Domnul N. Iorga în semnarea tratatului de pace. La consfătuirea partidului național-democrat dl N. Iorga arătând că cunoaște în amănunte toate discuțiile și tratativele, ce au urmat între guvernul român și guvernele aliate — dosarul i-a fost pus la dispoziție de dl Brătianu — a declarat, că e o datorie de patriotism a nu urma politica de rezistență. D sa a susținut, că tratatul neaducând mari neajunsuri țării noastre trebuie semnat cu orice preț. De altfel politica aceasta a fost susținută totdeauna de „*Neamul românesc*”, organul partidului naționalist-democrat.

— **O rectificare.** „*Patria*” din Cluj și după ea și alte ziare au adus știrea, că sfințirea noului mitropolit al Blajului va avea loc în săptămâna asta. Suntem autorizați să desmințim știrea aceasta, aducând la cunoștința cetitorilor noștri, că ziua consecrării mitropolitului Vasile încă nu este fixată.

— **Bănățenii în Constituanta.** Bănățenii și-au manifestat dela început chiar nemulțumirea față de Consiliul D, și ca dovadă mai nouă au făcut să cadă la alegerea de deputat din Lugoj pe d. dr. V. Branisce, candidatul oficial al partidului național. Acum ajungând în București parlamentarii bănățeni, aleși contra candidaților oficiali ai partidului național s'au întrunit sub presidenția d-lui protopop dr. Gh. Popovici ales senator al Lugojului.

După discuții de o oară bănățenii au luat următoarele hotărâri:

1) Grupul parlamentarilor bănățeni rămâne separat de blocul ardelenesc; 2) se ține în rezervă față de partidele din țară; 3) menține principiul integrității. Banatului; 4) se ține de hotărârile meetingurilor din Lugoj și Timișoara, nerecunoscând epitropia Consiliului dirigent și cerând fără amânare incorporarea fără rezervă a Banatului în România-Mare; 5) se va lua contact cu partidele organizate și atunci se va hotărî atitudinea Bănățenilor în parlament.

Desființarea cenzurii. Suntem informați că zilele acestea va fi desființată cenzura telegrafică, a scrisorilor și ziarelor. Ne bucurăm că în sfârșit s'a luat această dispoziție atât de mult așteptată.

Posta Redacției.

Dlul E. Câmpianu în Agârbicium, am primit articolul Dtale și-l vom publica zilele acestea. Suntem informați, că d Ghibu a revenit la sentimente mai bune și situația se va schimba. Noi purtăm cel mai viu interes față de chestiunea aceasta fiind adânc convinși despre importanța covârșitoare, pe care o are învățătoria pentru consolidarea vieții noastre naționale. Ziarul nostru Ve va da tot spriginul.

Redactor responsabil: Dr. ZENOVIE PĂCLIȘANU.

Numărul cenzurat de: V. Suci.